

Beate Maly

Mozart
kisasszony
és a szerelem dallamai

Beate Maly

Mozart
kisasszony
és a szerelem dallamai

KOSSUTH KIADÓ

A fordítás alapja:
Beate Maly: *Fräulein Mozart und der Klang der Liebe*
First published in 2021 by Ullstein Taschenbuch Verlag

FORDÍTOTTA
Hatvani Patricia

SZERKESZTETTE
Bartók Flóra

BORÍTÓTERV ÉS GRAFIKA
Bürosüd
www.buerosued.de

ISBN 978-963-636-349-9

Minden jog fenntartva

© Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin 2021
© Kossuth Kiadó 2024
© Hungarian translation Hatvani Patricia 2024
Borítóképek:
© Richard Jenkins Photography / RJ-Georgian
© GLIX

Bevezetés

Salzburg, 1751. július 30.

Hilde Pfeiffer, a bába hajnal óta sürgölődött Anna Maria Mozart hálósobájában. Amikor beindult a szülés, a város felett már gyülekeztek a viharfelhők, és Hilde azóta csak egyetlenegyszer hagyta el a szobát. Utasította Sopherlt, a Mozart család új cselédjét, hogy készítsen fájdalomcsillapítót borókából, kamillából, fekete ürömből és mákból. Leopold örömmel átvállalta volna ezt a feladatot.

Már órák óta tétlenségre volt ítélve. Idegesen járkált fel-alá az alacsony szobában. Három lépés az ablakig, kettő az asztalig, négy a zongorájáig, majd ismét vissza az asztalhoz. Lába alatt minden lépésnél megnyikorodt a parketta, az új, elegáns csatos cipő sarka kopogott a kemény padlón. Korábban a mennydörgés meg az öreg diófa göcsörtös ágain zizegő levelek elnyomták a lépései zaját. A vihar azonban időközben elvonult Salzburg felett, és egy-két távoli villámlástól eltekintve

nyugalom telepedett a városra. A szél bizonyára magával vitte a tikkasztó hőséget, ami miatt már hetek óta szenvedett a felesége, Anna Maria. A szobában azonban ebből sajnos még semmit sem lehetett érezni, mivel az ablakai nem a Getreidegasséra nyíltak, hanem a ház védett belső udvarára. Hiába tárta ki Leopold a fakeretes ablaktáblákat, a teremben továbbra is füllesztő volt a levegő.

A hálószobából megint hangos jajgatás szűrődött ki, amit halk nyöszörgés követett. Annyira eltorzult a felesége hangja, hogy Leopold alig ismert rá. Idegesen tördelte a kezét. Gyűlölte ezt a tehetetlen várakozást, holott nem először történt ez meg vele. Anna Maria már három gyermeket szült: három évvel korábban a kis Johann Joachim Leopold jött a világra. Alig néhány órával később Leopold kezébe vehette a világ legédesebb, rózsás arcú, parányi, cseresznyepiros ajkú csecsemőjét. Leírhatatlan öröm és büszkeség töltötte el az első, egészséges kisfia láttán. És micsoda végtelen szomorúság lett rajta úrrá, amikor hat hónappal később meghalt a gyermeke! Anna Maria addigra ismét várandós volt, Maria Anna Kordulával, aki csak hat napot élt, mielőtt az Isten magához szólította. Előző évben Maria Anna Nepomuzena Walburga jött a világra. Leopold és Anna Maria két hónapig babusgathatta őt, aztán ő is a testvérei után ment. És most? Vajon mi a terve Istennek ezen az éjszakán?

A gyors egymásutánban következő terhességek legyengítették Anna Maria szervezetét. Az elmúlt hetekben Leopold észrevette, hogy a felesége mennyire fáradt és kimerült, ám ő mégsem panaszkodott egyetlenegy-szer sem, és az utolsó pillanatig vezette a háztartást. Derék asszony volt, aki korán megtanulta, hogy a nehez időkben sem szabad csüggedni.

Miért tart ma ilyen sokáig? Vajon hogyan segít Anna Marián a szülésznő? Valahányszor házhoz hívták, Leopold mindig nagy összegeket fizetett ki neki. Nem minden férfi volt hajlandó olyan mélyen a zsebébe nyúlni, mint ő. Pár évvel azelőtt még Leopold sem tehette volna ezt meg. Hosszú várakozás és szorgalmas munka előzte meg, mire szolgálatba állhatott a harmadik Zsigmond von Schrattenbach gróf, salzburgi hercegérsek komornyikja és hegedűseként. Nem volt könnyű kivívnia a tiszteletre méltó fizetést, amelyből megengedhettem magának a családalapítást.

Nem kellene már rég felsírnia a gyermekének? Minden idegszálával hallgatózni kezdett a hálószoba alacsony faajtájánál. Szinte kísérteties volt a csend. Mi történhet odabent? Alig bírta türtőztetni magát, hogy fel ne tépje az ajtót. Lehet, hogy másik bábát kellett volna hívnia? Hilde Pfeiffer különönc asszony volt, aki egyedül élt a városfalon kívül. Folyton konfliktusban állt a városi bírával, amiért leányanyákon is segített. Állítólag még sosem halt meg a keze között vajúdó nő.

Mi van, ha Anna Maria... Leopold lehunyta a szemét, és olyan erősen szorította össze, hogy villámok cikáztak előtte. Azt tette, amit egyébként a zongoratanítványainak is javasolni szokott, lassú be- és kilégzéssel próbált megnyugodni, miközben számolt:

– Egy, két, há’, négy, egy...

Ahogy az alacsony ajtót hirtelen feltépték, a számolása félbeszakadt. Sopherl falfehéren lépett a szobába. Leopold megpróbált bekukucskálni, de a törékeny nő sietve becsukta maga mögött az ajtót.

– Engedjen, na, kérem! – kiáltotta idegesen, majd átsietett a szobán.

– Minden rendben van? – kérdezte Leopold, olyan félelemmel a hangjában, amely még önmagát is meg-rémisztette.

– Mindjárt megérkezik a gyerek! – Sopherl utolsó szavait csak sejthette, ugyanis a nő gyors léptekkel elhagyta a lakást, és a harmadik emeletről hangos dübörgéssel leszaladt az udvarra. Leopold hallotta, ahogy lent a kútnál tesz-vesz. Nem sokkal később már jött is vissza a falépcsőn. A szakács az ajtóban várt rá, elvette tőle a vödröt, hogy a konyhában felmelegítse a vizet a tűz felett.

Leopold megállította a cselédet. – Hogy van a feleségem?

– Mégis, hogy lenne? – felelte Sopherl flegmán. – Órák óta vajúdik. A gyerek elakadt.

Leopoldnak eszébe sem jutott volna Sopherlt alkalmazni. Nem vezet jóra, ha a szolgák ilyen szemtelenek. Anna Maria viszont rábeszélte: – Ő jóval intelligensebb azoknál, akik eddig nálunk voltak.

Leopold végül beadta a derekát, de szinte minden nap megbánta ezt a lépést.

– Magánál van?

A hálószoza felől érkező hangos kiáltás adta meg a választ a kérdésére. Leopold összerezett.

– Na, engedjen az utamra! – Sopherl türelmetlenül fordult hozzá. – Nem érek rá most csevegni!

A férfi kelletlenül arrébb állt. Ahogy a cseléd kinyitotta az ajtót, Leopoldnak sikerült egy pillanatra benéznie a hálóba, mielőtt a bába elállta az utat. A felesége nyöszörgését viszont még hallotta. Hogy jutott eszébe Istennek ilyen szenvedést mérni a nőkre?

Leopold úgy érezte, még életében nem peregtek olyan lassan a percek, mint akkor. Margot, az idős szakácsnő becipelte a felforralt vízzel teli vödröt. Annyira tele volt, hogy minden lépésnél a padlóra fröccsent néhány csepp. A szakácsnő kopogás nélkül nyitott be a parányi szobába. A következő pillanatban Anna Maria ismét felkiáltott. Ez azonban hosszú, éles sikoly volt, melybe nemcsak fájdalom, hanem kétségbeesés is vegyült. Leopold izgatott hangokat hallott. A nők gyorsan, vadul, összevissza beszéltek. A szakács hangosan belekezdett az *Üdvözlégybe*, amivel elnyomta a másík

két nő hangját. Leopold közelebb lépett, és épp az ajtóra akarta tapasztani a fülét, amikor ismét kiáltást hallott. Ám a hang nem a feleségétől származott. Egy újszülött erőteljes sírása volt, aki épp akkor látta meg a napvilágot. Leopold megkönnyebbülten engedte ki a visszatartott levegőt. Az ajtó azonban még mindig zárva maradt. Miért nem árulják el neki, hogy lánya vagy fia született? És mi van Anna Mariával? Jól van?

Halk, örömteli nevetés szűrődött ki az ajtó mögül, majd motyogás, aztán újra gyereksírás. Örökkévalóságnak tűnt, mire Leopold meghallotta, hogy gyors lépések közelednek. Hátraugrott, elvégre nem illik hallgatózni. Ahogy kinyílt az ajtó, szinte zavarba jött.

– Mozart úr, egészséges lánya született! – közölte a baba fáradtan, de annál boldogabban. Tiszta kendőkbe pólyált csecsemőt tartott a karjában, és olyan kimerültnek tűnt, mintha ő maga szülte volna meg a gyermeket.

– És a feleségem?

– A körülményekhez képest jól van. Hamarosan be-mehet hozzá. Még várjuk, hogy a méhlepény is megérkezzen.

A félelem, amely eddig Leopold vállát nyomta, hirtelen lehullott róla.

– Akarja látni a lányát?

Anélkül, hogy megvárta volna a férfi válaszát, a baba odalépett hozzá, és felé nyújtotta a csomagot, mintha

a karjába akarná adni. Hogy jut eszébe ez a furcsa gondolat? Még soha nem vette a karjába egyetlen apa sem a csecsemőjét rögtön a szülést követően. Ez az asszonyok dolga.

Abban a pillanatban Sopherl kikiáltott a hálóból:
– Indul!

A bába hátrapillantott a válla felett. Anna Maria egyre hangosabban nyögött.

– Na, nyújtsa már ki a karját! – csattant fel Hilde Pfeiffer.

– Hogyan, kérem? – Leopold azt hitte, rosszul hall. Hogy merészeli őt utasítani ez a nő?

– Az ön gyermeke, vegye már el!

A bába, nem törődve Leopold hezitálásával, óvatosan a karjába tette a csomagot. Aztán sietve visszament Anna Mariához. Amint becsukódott az ajtó, Leopold egyedül maradt a lányával a szobában. Ahogy tüzetesen szemügyre vette az aprócska kislányt, egyszeriben elszállt minden haragja. A kislány kerekded fejét szőke pihe borította. Az arca rózsás volt és puha. Miközben pici, szív alakú szájával cuppogott, összeráncolta az orrcskáját.

– Gyönyörű vagy! – suttogta Leopold meghatottan, megbabonázva a kiszolgáltatót, törékeny kis teremtménytől, aki teljesen rá volt utalva.

Nem sokkal később visszajött a szobába Sopherl, hogy elvigye az újszülött kisbabát. – A kislány makkegészséges.

Még soha nem láttam olyan csöppséget, aki egy nehéz szülést követően ennyire mohón szopott volna. Minden oka megvan rá, hogy büszke legyen, Mozart úr!

Leopold nem bírt betelni a kis jövevényel. Persze nyilván fiút szeretett volna. Ez a kislány azonban egészen különleges, ezt minden porcikájában érezte. A kislánya kinyújtotta felé a kezecskéjét. Szokatlanul hosszú, vékony ujjai voltak, pont, mint neki.

– Zongorista kéz – jegyezte meg Sopherl.

– Mit beszélsz? – mordult rá Leopold.

– A hosszú ujjak. Ön mondja mindig, hogy a zongorázáshoz az kell.

Leopold óvatosan megsimogatta a csecsemő puha ujjbegyeit. Sopherlnek igaza van. A lányának hosszú, zongorista ujjai vannak. De egy lányból nem válhat zenész. Vagy mégis?

– Tudja már, mi lesz a neve?

– Maria Anna – vágta rá Leopold. Tudta, hogy a név szerencsét hoz a kislánynak.

– És Nannerlnek fogjuk becézni.

I. RÉSZ

1

Salzburg, 1766. november 29.

Nannerl figyelte, ahogy az apja kifizeti a hídvámot. Alighogy átvette az egyenruhás őr a pénzt, a hintó már is továbbzötyögött a Salzach feletti fahídon. Hasonlóan a nyirkos, hideg őszi naphoz, a víz is sötétszürke volt, amely a széles folyómederben vadul hömpölygött a masszív hídpillérek között. Nannerl izgatottan kidugta a fejét a hintóból, és a városfal mögött emelkedő Mönchsberg felé kémlelt, ahol a hercegérsek vára állt. Mögötte, a távolban az Untersberg ágaskodott a szürke égbolt felé. A hegy csúcsa beleveszett a felhőkbe. Számos legenda és mítosz keringett a salzburgiak hegye körül. Nannerl mindet ismerte, és most úgy érezte, mintha egy régi barátot látna viszont. A fagyos menetszél összeborzolta a haját, és a gondosan hátratűzött frizurájából kibomlott egy-két hajtincs.

– Húzzátok be a fejeteket! – szólt rájuk szigorúan az édesanyjuk. Míg Nannerl sóhajtva, de illedelmesen

hátradőlt a kárpitozott padon, a másik oldalon az öccse, Wolfgang továbbra is kibámult az ablakon.

– Wolferl! – dorgálta meg Anna Maria a fiát, aki azonban a füle botját sem mozdította mindaddig, amíg az anyja meg nem fogta a kabátja csücskét, és vissza nem húzta őt a helyére. Morcosan grimaszolt, és sértődötten karba tette a kezét. A térdnadrágján kibomlott a szalag, már megint nem kötötte be rendesen.

– Lesz még elég lehetőségetek arra, hogy körülnéz-
zetek a városban – ígérte meg Leopold a gyerekeinek.
– Kár lenne, ha ilyen röviddel a célunk előtt egyikőtök
megfázna.

Három és fél év telt el azóta, hogy a Mozart család megkezdte a hosszú és izgalmas utazását keresztül-
kasul Európán. Akkoriban Wolfgang még kisfiú volt,
most viszont már tízéves, a tizenöt éves Nannerl meg
szinte már kész fiatal hölgy. A gyerekek az apjukkal
együtt a kontinens legnevesebb főurai előtt léptek fel,
uralkodókat és hercegeket varázsoltak el a zenéjükkel,
hatalmas sikert aratva. III. György brit királyt ugyan-
úgy elbűvölték, mint I. Miksa bajor választófejedelemet
vagy XV. Lajos francia királyt.

Utazásuk során Nannerl átkelt a La Manche csator-
nán, így nemcsak hogy megérezte a tenger illatát, de
még a só ízét is megízlelte az ajkán. Később a tenger-
partról figyelte, ahogy a hatalmas víztömeg óránként
felduzzad, majd ismét visszahúzódik. Egyelőre senki

sem tudott neki elfogadható magyarázatot adni erre a természeti jelenségre. Az apja a hold vonzáserejével próbálta megmagyarázni, de Nannerl abból nem sokat értett. Az útjuk során annyi helyen jártak, hogy a lány sok városnevet már el is felejtett. Még jó, hogy mindent gondosan feljegyzett az útinaplójában. Megcsodálta Versailles-t, Londonban a westminsteri apátságot, és hajózott az amszterdami csatornákon. De semmi sem tudta őt annyira elvarázsolni, mint az óceán végtelemsége. Kár, hogy Salzburgban csak folyók vannak.

A három és fél év nemcsak kulturálisan vált a hasznukra, hanem anyagilag is megtérült. A családot rendszeren megfizették a fellépéseikért. A kis Wolfgangot csodagyerekként emlegették, Nannerlt pedig tehetséges zongoristaként ünnepelték. Rögtön az útjuk elején, Bécsben, egy hercegnői udvari ruhával jutalmazták meg a zongorajátékát. Az értékes ajándék gondosan összehajtogatva feküdt az egyik óriási utazóládában. Édesapja ezenkívül Lyonban, a selyemről híres városban álomszép ruhát varratott, amelyben Nannerl bizonyára nagy feltűnést kelt majd a salzburgi báli szezonban.

A fiatal lány izgatottan fészkelődött a padon. Alig bírta kivárni, hogy végre beléphessen a Getreidegässen lévő lakásba, ahol gondtalan, boldog gyermekéveket töltött. Mennyit játszott a szomszédgyerekekkel a hátsó udvaron! Amint végzett a zongoragyakorlással, délutánonként ő is leszaladt a falépcsőn a többiek után.

Fogócskázta, kincskeresőtérképeket készítettek, és zsákba futást rendeztek. Remélte, hogy a hinta még mindig ott lóg az öreg diófán. Szeretett volna még egyszer felülni rá. Kíváncsi volt, vajon megkapta-e a barát-nője, Katharina az utolsó levelét Zürichből, és eljön-e az üdvözlésére.

A kocsis ügyesen áthajtotta a hintót a keskeny városkapun. Mindkét oldalon csak egy-egy arasznyi hely maradt. Hiába volt kikövezve az átjáró fala, jó pár karcolás tanúskodott arról, hogy nem mindenki irányítja olyan rutinosan a járművet, mint ő.

Ahogy átjutottak a városhatáron, máris utcazaj és bűz áradt a hintóba, amely szinte minden európai városban hasonló volt, függetlenül attól, hogy a város tenger mellé vagy folyópartra épült. A levegőben lócitrom, szemét, főttzöltség- és sült hús-szag, fánk-, valamint halszag terjengett. A piacról hazafelé tartva háziasszonyok és cselédek igyekeztek az utcákon, teli kosarakkal. Tanoncok és kisasok slisszoltak át ügyesen a tömegben. Egy utcazenész tehetségtelenül pengette a lantját. A hamisan szóló hangszer hallatán Nannerl rosszállóan csóválta meg a fejét. Ahogy a fiú észrevette a felé közeledő városi őrséget, máris eltűnt a következő kapualjban.

Salzburg híres volt a számtalan átjárójáról, amelyek a párhuzamosan futó utcákat kötötték össze. Némelyikük olyan széles volt, hogy még egy jármű is átfért raj-

ta, ám voltak olyanok is, ahol épp csak egy ember jutott át. Az utcákon magasra fésült parókával, peckesen lépkedő üzletemberek sétáltak, majd eltűntek az egyik átjáróban. Az elmúlt években hatalmas építkezés vette kezdetét Salzburgban. Leopold, aki otthon tanította a gyermekeit, azt mesélte Nannerlnek, hogy a környék sókereskedelme és bányászata évszázadokon át gazdagsághoz és jóléthez segítette a hercegi érsekséget. Mindenhol csattogtak a kalapácsok, folyt a felújítás. A komor homlokzatok új, vidám színeket öltöttek. A hercegérsek valóságos kincsesládává változtatta a kormányzói székhelyét. Folytatta elődje törekvéseit, és olyan jelentős építész hozatott Salzburgba, mint a bécsi Johann Bernhard Fischer von Erlach. Nannerl csak azért tudta megjegyezni a nevét, mert mindig egy horgászbottal a kezében képzelte el a férfit, és csak később jött rá, hogy nem halászról, hanem építészről van szó. A hulladékügyet azonban még mindig nem sikerült megoldania a városnak. Mindenfelé halomban állt a szemét, a lócitrom, a háztartási hulladék és az egyéb lom. Az utcán közlekedőknek figyelniük kellett, nehogy belelépjenek ezekbe a gusztustalan kupacokba. Egy fiú káposztafejekkel megrakott talicskával bajlódott. Mivel nem vette észre a hintót, kénytelen volt végighallgatni a kocsis durva szitkozódását. Összerezent, majd nagyot lökve a kézikocsin, lehajtott fejjel továbbment.

Nannerl nem bírta betelni a forgataggal, amely minden nyüzsgés ellenére provinciálisnak hatott. Egyre hevesebben kezdett verni a szíve, úgy izgult, mintha hamarosan egy zsúfolásig teli koncertteremben kellene fellépnie. Pedig most nem a várakozással teli közönségtől akadt el a lélegzete, hanem attól, hogy végre hazaér. Bármennyire is izgalmas volt az utazás, örült, hogy lesz egy kis nyugalma.

A kocsis hangos „hó” kiáltással lefékezte a lovakat. Amint megállt a hintó, Leopold Mozart kinyitotta az ajtót, és kilépett a Getreidegasséra. Nannerl egyből utánaszökkent. Még le sem ért a lába a macskakőre, máris meghallotta a barátnője jól ismert hangját. Senki más nem pörgette úgy az r-et a nevében, mint Katharina.

– Nannerl!

A következő pillanatban a barátnője olyan viharosan ugrott a nyakába, hogy kis híján a földön találták magukat.

– Az ég szerelmére, ne olyan hevesen! – szólt rájuk Anna Maria szigorúan.

Ám Nannerl most nem foglalkozott az édesanyja intelmivel. Túlságosan örült a találkozásnak, és viszonozta barátnője szívélyes üdvözlését.

– Már órák óta itt vagyok és várlak – mondta Katharina. – Reggeli után egyből elindultam, mert nem akartam elkésni.

– Ezek szerint megkaptad a leveletem?

– Még szép! Minden leveledet megkaptam, és mind-egyiknek nagyon örültem. A hálósobámban kifeszítettem egy zsinórt, azon lógnak, mint a harisnyák a szárítókötélen.

Nannerl hátralépett, kibújt a barátnője öleléséből. Katharina is megnőtt, csakúgy, mint ő. Ám míg Nannerl teste kisiús maradt, és a bő szoknya ellenére sem sugárzott túl sok nőiességet, addig Katharina szép gömbölyded formákat öltött, amióta utoljára látták egymást. A modern dekoltázs nem rejtette véka alá dús keblét. A derekán szorosra húzott fűző arra engedett következtetni, hogy a hátsó fertálya is éppoly kerekded, mint a felsőteste. Frizurája nagy gonddal volt elkészítve, teletűzdelve tollakkal. Nannerl arra gondolt, talán még apró párnácskákat is bedugdostak a haja alá, hogy a hajköltemény megfelelő méretet öltön. Megjelenésével akár Párizsban vagy Amszterdamban is feltűnést keltett volna.

– Katherl, te aztán tényleg felnőtél! – kiáltott Wolfgang, majd miközben pajkosan füttyentett egyet, rácsapott a fiatal lány hátsójára.

– Te viszont ugyanolyan nevetlen maradtál, mint amilyen az elutazásotok napján voltál. Mikor tanulod meg végre a jó modort? – Katharina tettetett felháborodással ráütött Wolfgang kezére.

– Remélem, soha! – kiáltotta Nannerl öccse. – A jó modor unalmas.

– Útban vagytok! – szólt rájuk Leopold szemrehányón. Soha nem titkolta, hogy nem kifejezetten örül, amiért Nannerl a város borbélymesterének és parókakészítőjének a lányával barátkozik. Gilowsky úr tulajdonképpen eredetileg jogtanácsos volt. Ám amikor rájött, hogy többet keres parókakészítéssel, mint azzal, hogy a nemesség alsóbb rétegeit képviseli a bíróságon, hivatást váltott. Erre a felesége, egy borbély lánya vette rá. Gilowsky úr fodrászszalonjában időközben már a legnagyobb méltóságok adták egymás kezébe a kilincset. Az üzlet valóságos aranybánya lett. Leopold mégis úgy érezte, hogy a gyerekeinek rangon aluli egy borbélycsaláddal barátkozniuk.

Mogorván arrébb tolta a két lányt.

– Segíthetünk felcipelni a csomagokat – ajánlotta fel Katharina barátságosan.

– Nagyon kedves tőled! – Anna Maria Mozart megkerülte a hintót. Miután gondosan lesimította a ruháját, szívélyesen üdvözölte Nannerl barátnőjét. A férjével ellentétben ő az egész Gilowsky családot kedvelte, különösen a kis Katharinát, aki időközben egy fejjel magasabb lett nála.

– Nannerl, felvihetnétek együtt egy kisebb ládát, azok nem olyan nehezek. – A kocsis közben már lepakolta a csomagok egy részét az utcára, ahol a ládák a járókelők útjában álltak. Fejcsóválva és szitkozódva kerültek ki őket.

– A hordozható klavikordot visszük! – határozott Nannerl. Imádta a hangszeret, amelyet az apja direkt az utazásra készíttetett Johann Andreas Steinnél. A praktikus klavikordon Wolfgang és ő mindennap gyakorolhattak, függetlenül attól, hogy épp egy aprócska szobában vagy egy hercegi palotában laktak.

Míg a lányok nekigyürkőztek a feladatnak, Wolfgang kereket akart oldani, és beszaladt a lakóház belső udvarára, ahol nem volt olyan napszak, hogy ne játszott volna néhány gyerek. Most azonban Nannerl elnézte neki, hogy meglóg a ládák cipelése elől. Megszokta már, hogy az öccse minden kellemetlen munka alól kibújjik.

– Alig várom, hogy mesélj! – mondta Katharina az izgatottságtól kipirult arccal. – Amióta megkaptam az utolsó leveledet, már aludni sem tudtam, annyira vártalak.

Nannerlnek megdobbant a szíve. – Én is alig bírtam ki, hogy újra lássalak – ismerte be. – Bár izgalmas volt az utazásunk, nagyon hiányoztál.

Katharina elégedetten vigyorgott. Nyilván pont ezeket a szavakat akarta hallani. A lányok odacipelték a klavikordot a boltíves kapuhoz, amelyen át a lépcsőházba lehetett jutni. Minden pontosan úgy nézett ki, ahogy Nannerl emlékezetében élt, mintha három és fél évig megállt volna az idő a szülőházában. A belső udvar sarkában a falnak volt támasztva a rőzseseprű, amellyel

az első emeleten lakó Bogner asszony szokott sepregetni, amikor ősszel lehullanak a levelek. A postaládák alatti alacsony padra ki volt készítve három tejeskanna, amelyeket kétnaponta teletöltött az egyik környékbeli gazda cselédje. Nannerl imádta a tejszínt, az édes tej íze egyet jelentett neki az otthonával. Sehol az égvilágon, még Münchenben sem ivott olyan finom és friss tejet, mint Salzburgban.

A háznak is ugyanolyan szaga volt, mint régen. A lépcsőházhoz vezető ajtó felett fanyar-édes illatú fűszerkötegek lógtak, ám azok nem tudták elfedni a földszinti szomszéd konyhájából áradó dinsztelt hagyma erős szagát. Úgy tűnt, Hafner asszony továbbra is szerette a kiadós szalonnás lencsét.

A lányok vidáman mentek fel a harmadik emeletre a szűk lépcsőházban. A Mozart család bejárati ajtaja tárva-nyitva állt. Sophie, a cselédlány, aki egypár héttel korábban visszaköltözött, hogy kitakarítsa és rendbe tegye a régóta üresen álló lakást, kedvesen fogadta Nannerlt. Ő is alig változott. Csak az arca kerekedett ki egy kicsit azóta, hogy a Mozart család útra kelt. Már elmúlt harminc, ami Nannerl szemében idősnek számított. Ennek ellenére még mindig rendkívül csinos volt. Sophie nem titkolta, hogy nagyon kedveli Nannerlt. Mindig büszkén emlegette, hogy ott volt a születésénél.

– Még ilyet! – kiáltott fel, és összecsapta a kezét a mellkasa előtt. – A Mozart kisasszony! Milyen csinos lett magácska, igazi kis hölgy! – Amint lerakták a hangszeret, Sophie odalépett Nannerlhez, és megölelte, még mielőtt Leopold vagy Anna Maria közbeléphetett volna. Nannerl nagyon kedvelte Sophie-t, aki régen jó pár büntetés elől mentette meg őt, azzal, hogy magára vállalt különböző dolgokat, legyen szó akár egy törött korsóról, egy piszkos csipkekendőről vagy egy elveszett hajcsatról.

– Köszönöm, Sopherl, te is jól nézel ki! – mondta Nannerl őszintén. Kihúzott egy piros pántlikát a szoknyája zsebéből, és átnyújtotta a cselédlánynak. – Ezt Antwerpenből hoztam neked. Ott minden nő ilyen szalagot köt a hajába. Nagyon divatos.

Sopherl örömeiben elpirult.

– Dugd el gyorsan, mindjárt felér a papa! – Nannerl siettetten, közben a válla felett kikémlelt, mert hallotta, hogy valaki nehéz léptekkel közeledik.

– Köszönöm, Nannerl kisasszony! – Sophie nyomott egy csókot az arcára, majd óvatosan végigsimított az anyagon, melynek finom csipke díszítette a szélét. – Még soha nem volt ilyen értékes holmim!

Épp jókor rejtette az ajándékot a tiszta köténye alá. Leopold Mozart egyedül cipelt fel egy nehéz ládát az utolsó lépcsőfokokon. Szuszogva tette le a fapadlóra, majd a kézfejjével megtörölte az izzadt homlokát.

– Épp ideje volt, hogy vége legyen ennek az utazásnak! Ha még hónapokig úton lennénk, meg sem tudnánk mozdítani a ládákat, olyan nehezek lennének a sok limlomtól, amiket ti összevásároltok. – Rosszalóan nézett a feleségére, aki mögötte jött fel a lépcsőn.

– Badarság, Leopold! – felelt Anna Maria. – A legtöbb dolgot te vetted.

Sophie kivette az úrnője kezéből a bőröndöt, és bevitte a lakásba.

– Micsoda szerencse, hogy Johann megtartotta nekünk a lakást! – Leopold témát váltott.

Barátja, a fűszerkereskedő Johann Lorenz Hagenauer, a ház tulajdonosa, nemcsak hogy megelőlegezte Leopoldnak az utat, hanem arról is gondoskodott, hogy amikor visszatér Salzburgba, a lakás ismét a Mozart család rendelkezésére álljon. Az meg már csak véletlen szerencse, hogy Sophie is épp munkát keresett.

– Milyen jó újra itthon! – szólalt meg boldogan Anna Maria. Nagyot sóhajtott, majd a szobában lerogyott a kályha mellett lévő kanapéra, amelynek apró fehér virágmintás, világoskék huzata szépen ki volt tisztítva.

– A vendégházak, a szűk szobák és a tetves ágyak után jólesik újra a saját otthonunkban lenni.

Tekintete a fal melletti tálalószekrény tetején lévő tálra vándorolt. A benne lévő, parfümmel permetezett virágszirmok kellemes illatot árasztottak.

– Lányok, nem akartok sétálni menni? Itt csak folyton útban vagytok – morgott Leopold. A férfi nehéz bőrönddel a kezében átvágott Nannerl és Katharina között.

– Ó, de, örömmel! – kiáltott fel Nannerl.

A barátnője viszont nem lelkesedett annyira az ötletért. – Csepereg az eső – mondta. – Ha nedves lesz a hajam, begöndörödik, és hiába bajlódtunk a frizurámmal. Anna csak tegnap készítette el a tornyot. Két drótkeretet szőtt bele. Most legalább három hétig tartania kellene. Szörnyen unalmas olyan sokáig nyugodtan ülni, és fáj is, ahogy fésüli.

Ezek szerint jól sejtette Nannerl, hogy a hajköltemény mérete nem kizárólag Katharina dús hajának köszönhető. Ismét megcsodálta a pompás hajkoronát. Aznap reggel ő épphogy csak összekötötte a gesztenyebarna haját. Elhatározta, hogy amint lehetősége lesz rá, ő is készíttet egy ilyen tornyot.

Katharina arca felderült. – Elmehetnénk hozzánk! Mama tegnap vett csokoládét, Luise talán készít nekünk belőle egy-egy csészével.

– Új szakácsotok van? – kérdezte Nannerl csalódottan. Nagyon kedvelte az öreg Elsát, mert gyakran kaptak tőle titokban mézeskalácsot meg marcipánt.

– Tavaly télen Elsa reumás lázban meghalt – mesélte Katherl szomorúan. – De Luise is nagyon kedves. Mestere a csokoládékészítésnek, addig kevergeti, amíg

igazán krémes nem lesz. Ráadásul még vaníliát, fahéjat és szegfűszeget is ad hozzá. Mmm! – Ahogy Katharina a mennyei ízre gondolt, nem éppen úrilányos mozdulattal megsimogatta a hasát.

– Jól hangzik! – Nannerl ivott már csokoládét Párizsban, Amszterdamban és Hágában is, és bár a drága italnak mindenhol más íze volt, mindig nagyon ízlett neki.

– Kora délután itt legyél nekem a zongoragyakorlásra! – figyelmeztette Leopold.

– Ugyan már, Leopold! – A felesége legyintett egyet. – Még csak most értünk haza. Hadd lélegezzenek fel a gyerekek egy kicsit!

Leopold azonban hajthatatlan maradt. – Tegnap és tegnapelőtt sem gyakorolt. Aki a legjobbak közé akar tartozni, annak meg kell dolgoznia érte! A tehetség az Úr adománya, vigyázni kell rá, nem szabad elkótyavetyélni!

Anna Maria rosszállóan rázta meg a fejét. – Menj csak el csokoládézni! – súgta a lánya fülébe. – Kora este még bőven marad idő gyakorlásra. – Olyan halkan beszélt, hogy Leopold, aki máris elkezdte kipakolni a kottáíveket aládából, nem hallhatta.

A lányok búcsút intettek, majd kimentek a lakásból, és hangos dübögéssel leszaladtak a falépcsőn a földszintre. Nannerl felemelte a szoknyáját, és jókedvében

egyben ugrotta át az utolsó három lépcsőfokot. Közben majdnem összeütközött az öccsével.

– Hová mentek? – kérdezte Wolfgang. Hiába volt már majdnem tizenegy éves, alacsony és vézna termete miatt fiatalabbnak tűnt a koránál. Púderezett parókája félrecsúszott, az alóla kilógó hajtincsek koszosan tapadtak a homlokára. Talán máris összetalálkozott Bogner asszony gyerekeivel a hátsó udvaron, és velük játszott?

– Sétálni – lódított Katharina, és még a szeme sem rebbent. Nem akarta, hogy Nannerl megemlítse a csokoládét a kisöccsének.

– Ó, az unalmas! – kiáltotta Wolfgang csalódottan.

– Viszlát, Wolferl! – Katharina intett neki, belekarolt a barátnőjébe, és elhúzta onnan, még mielőtt Nannerl magyarázkodásba kezdett volna.

Alighogy hallótávolságon kívülre kerültek, Katharina suttogni kezdett: – Ha eláruljuk az öcsédnek, hogy csokoládét fogunk inni, mindenáron velünk akarna jönni, és egész délután csak idegesítene bennünket.

Nannerl tiltakozni akart, ám eszébe jutott, hogy előző nap Wolfgang kérdés nélkül elvette a kottafüzetet, és kitépett belőle két oldalt, mert neki már nem volt több lapja. Sem az apja, sem az anyja nem talált ebben semmi kivetnivalót, és Nannerl, aki nehezen bírta elviselni a rendetlenséget, most kénytelen volt egy széttépett kottából gyakorolni.

– Szerintem is jobb, ha csak ketten beszélgetünk – erősítette meg.

A barátnők nem sokkal később a Gilowsky család borbélyszalonja feletti konyhában ültek a faasztalnál. Természetesen a nappali kárpitozott bútorán is helyet foglalhattak volna, ott azonban Katharina anyjával és annak sógornőjével kellett volna beszélgetniük. Itt a sarokban, egyik oldalukon a serpenyőkkel, a fazekakkal és az élelmiszerzsákokkal, a másikon meg a tűzhellyel, zavartalanul megbeszélhettek mindent, amiről a hosszú három és fél év alatt csak levelekben számoltak be egymásnak. Nannerl mesélt a schönbrunni zongorahangversenyéről, amikor Mária Terézia császárné előtt lépett fel, a versailles-i és a londoni koncertekről, a látnivalókról, az idegen kultúrákról, a divatról, a különböző ételspecialitásokról, mint például a főtt angolna vagy a töltött szőlőlevél.

Katharina folyton félbeszakította: – Tényleg olyan barátságos az osztrák császárné, mint ahogy mesélik? – Hogy néz ki a brit király? – Voltál a versailles-i tükörteremben? – Igaz, hogy a franciák békát meg csigát esznek?

Miközben Nannerl megválaszolta a barátnője kérdéseit, egy teljesen idegen, egzotikus világot tárt fel előtte.

Fájó szívvel mesélt a tengerről is, ami hiányzott neki. Katharinát azonban nem érdekelték a doveri fehér sziklák.

– Milyen a londoni Tower? – szakította félbe ismét Nannerl beszámolóját.

– Mint egy nagy, öreg vár.

– És eljutottál koncertekre, bálokra vagy színházba?

– Londonban a Blackfriars városrészben voltam színházban. Képzeld, ott több prózai színház is van egymás mellett! Mamával megnéztünk egy előadást. Sajnos nem értettem, mit mondanak a színészek, de ettől függetlenül nagyon vicces volt, és jól lehetett követni a történetet. A nézőtéren olyan felszabadult volt a hangulat, mint egy búcsúban. Az emberek ettek-ittak és rengeteget nevettek, teljesen más volt, mint a mainzi színház.

– És az egész darab alatt nem szólt zene? – Katharina megdöbbsent.

– Csupán egy férfi furulyázott, viszont a dallam annyira egyszerű volt, mint egy gyermekdal. Ezenkívül csak beszéltek.

– Furcsa.

– Messze nem ez volt a legfurcsább Angliában. – Nannerl mosolygott. – Az egyik parkban láttam egy élő elefántot, meg egy fehér-kávébarna csíkos szamarat.

– Tényleg? – Katharina elámult, és még többet akart megtudni.

Végül Nannerl belefáradt a sok mesélésbe. Megkérdezte Katharinától, hogy mi minden történt Salzburgban az ő távolléte alatt.

– Poldi a múlt hónapban férjhez ment. – Katharina megitta az utolsó kortyot a hosszú, fehér, finom porcelánból készült csokoládésbögréből, majd, miközben a kézfejjével letörölte a száját, összekoszolta a fehér alsóruhája fodrát.

– A francba! – csúszott ki a száján.

Nannerl, aki ki nem állhatta a káromkodást, annyira ledöbbsent a házasság hírére, hogy elengedte a füle mellett Katharina megjegyzését.

– Ez nem lehet igaz! – bukott ki belőle. – Poldi ve-lünk egyidős.

Katharina megvonta a vállát, majd megdörgölte a barna foltot, ami egy kicsit halványabb lett. – Augustine már múlt évben oltár elé állt. Nyolc hónapos terhes.

– Nem igaz! – suttogta Nannerl rémulten. Augustine-nal és Poldival a vasárnapi mise után együtt jártak Ignatius baráthoz, aki írni, olvasni, valamint bibliaismeretre tanította őket.

– De bizony! – felelte Katharina. – A hercegérsek komornyikja vette el. Állítólag csak négyszáz guldent kap évente. Abból Augustine még egy tisztességes cselédet sem engedhet meg magának. Mindennap ő megy a halpiacra, nehéz bevásárlókosárral a kezében.

Nannerl képtelen volt elhinni, amit a barátnője mesélt. Augustine kicsi, törékeny lányként maradt meg az emlékezetében, aki folyton nyafogott, amikor a temp-lomkertben játszottak, és a fiúk meghúzták a haját.

– Szereti a férjét?

Katharina elnevette magát. – Mi köze a házasságnak a szerelemhez? A férje közel negyven évvel idősebb nála.

– Ó, te jó ég! – Nannerl sóhajtott, majd hozzátette: – A szüleim szerelemből házasodtak. – Édesanyja már sokszor elmesélte neki, hogyan udvarolt neki az apja éveken keresztül. Mivel Anna Maria az apja korai halála miatt elszegényedett, Leopold igyekezett állandó bevételt jelentő állást találni, hogy családot alapíthasson. Csak akkor kérte meg Nannerl édesanyjának a kezét, amikor elég jövedelemre tett szert. Tíz évig vártak egymásra.

– Akkor ők ketten kivételek. Én még soha nem hal-lottam olyan házasságról, amely nem a pénz vagy a rang miatt kötöttetett volna. Az idősebb bátyám egy unalmas kisbirtokos nemesi családból származó nőt vett feleségül, csak hogy végre ranghoz jusson a csalá-dunk. Ottilia úgy néz ki, mint egy ló, és úgy viselkedik, mint egy tehén.

– Katherl, nem beszélhetsz így! – figyelmeztette Nannerl felháborodva.

– Miért nem? – Katharina megvonta a vállát. – Ha egyszer így van?

Nannerl témát váltott. – Hogy lehet, hogy Augustine apja hozzáadta őt egy vagyontalan komornyikhoz?

– Az anyja adta hozzá – helyesbített Katharina. – Az apja tüdőgyulladásban meghalt, és Augustine anyja ott maradt a három hajadon lányával. A család nagyon eladósodott. Teljesen mindegy volt, kihez megy férjhez Augustine, a lényeg, hogy valaki gondoskodjon róla.

– Ez borzalmas!

– Én soha nem fogok férjhez menni! – jelentette ki határozottan Katharina. – Ha az apám kényszeríteni akar, akkor megszököm.

– És mihez akarsz kezdeni?

Katharina vágott egy grimaszt. – Fogalmam sincs – felelte. – Jól tudok hímezni, ügyes vagyok a kézimunkákban. Inkább életem végéig gallért meg terítőt horgolok, vagy kitanulom az apámnál a parókakészítés mesterségét. De soha nem megyek férjhez ahhoz, akit nem szeretek, hogy sorra szüljem a gyerekeket, aztán meg nyomorultul meghaljak, mint a bátyám felesége. Nem sokkal karácsony előtt az ikreivel együtt gyermekágyi láz vitte el. – Katharina arca elkomorult. Úgy tűnt, a barátnőjét jobban megviselte a sógornője sorsa, mint ahogy azt beismerte volna.

Nannerl már értesült a szomorú hírről Katharina leveleiből, és most kedvesen megszorította a barátnője kezét.

Katharina nem változott. Még mindig ugyanaz a lázadó, konok lány volt, akitől akkoriban elbúcsúzott a Getreidegassében. Négy bátyyal nőtt fel, akik nem bántak vele kesztyűs kézzel, így ő sem fogta vissza magát, folyton kötekedett.

– És mi van, ha beleszeretsz valakibe? – vetette fel Nannerl. – Akkor sem akarsz férjhez menni?

– Soha! – jelentette ki szenvedélyesen Katharina. – Maximum a szeretője leszek, akit a tenyerén hord, de sem pelenkázni nem fogok, sem bevásárlólistát írni, a kamrát feltölteni meg aztán végképp nem. – Undo-rodva grimaszolt, és még meg is rázta magát. – Pfuj!

Nannerl hangosan felnevetett. Számára nem voltak ismeretlenek ezek a feladatok. Az anyja felkészítette a háztartás vezetésére. Míg az apja zenére és idegen nyelvre oktatta, addig Anna Maria volt az, aki megtanította a lányának, hogyan kell a különböző élelmiszereket tartósítani, megszervezni egy mosónapot, lefejtani a csipkét a ruhákról, azt külön kitisztítani, majd ismét visszavarni. Nannerl tudta, mennyire fontos odafigyelni a személyzetre, és nemcsak összeadni volt képes a háztartási kiadásokat, hanem ellenőrizni is.

– Nekem Madame de Pompadour a példaképem – folytatta Katharina egészen belevörösödve. – Láttad XV. Lajos király hivatalos szeretőjét?

Nannerl bólintott. – Még zongoráztam is neki. Nagyon el volt ragadtatva a játékomtól.

Katharina kihúzta magát, és közelebb csúszott a barátjánéhoz. Tekintete felragyogott. – Hogy néz ki? Tényleg olyan lélegzetelállítóan szép, mint ahogy mesélik?

Nannerl lehajtotta a fejét. Nem akart csalódást okozni a barátjánéknak.

– Nagyon izgultam – tért ki a válasz elől. – Ezért nem emlékszem már olyan jól. Megriadtam a kastélytól és attól az egész fényűzéstől. – Nannerl nem tudott jól hazudni. A francia király márkinője nem festett túl előnyösen azon a versailles-i délutánon. Úgy tűnt, kimerült az előző esti vidám iszogatóstól, és hangosan horkolva átaludta az előadást.

– Na, persze! – bukott ki Katharinából. – Méghogy te megriadtál?! Te még a pápa és a jóisten előtt is hibátlanul zongoráznál. Nincs senki a földkerekségen, aki ilyen szépen játszik!

Nannerl szívét még a szentségtörő szavak ellenére is melegség töltötte el. – Ó, Katherl, el sem tudod képzelni, mennyire hiányoztál!

– Hát még te nekem! – felelte a barátjánője őszintén, majd megragadta Nannerl kezét. – Mostantól kezdve megint remekül fogunk szórakozni a salzburgi álarcosbálokon meg a céllövöldeversenyeken!

Luise, aki addig háttal állt nekik, és a tűzhellyel foglalatzkodott, megfordult. – Mit szólnának a hölgyek még egy csésze csokoládéhoz?

Közben hívogatón a magasba tartott egy fafüles fémkancsót.

– Ki tud ellenállni ennek a kísértésnek? – Katharina mindkét porcelánbögrét odanyújtotta a szakácsnőnek.

– Ma megünnepeljük, hogy Nannerl hazajött.